

Slika kaže ruske otroke, ki se solnčijo v svojem letovišču v bližini Arteka.

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna poročila iz Jugoslavije.)

TEŽKIMI ČASI ZA NAŠE RUDARJE

Ljubljana.

Na vseh rudarskih krajih se začelo živahno gibanje zaradi težkih časov, ki jih doživljajo naši rudarji. Glavni odjemalec v državi je država, ki skoraj polovico vse proizvodnje v državi uporablja za lastne potrebe ali porast njenega odjema.

Je rudarsko delavstvo že zdaj bežalo in da bo njih borba za golo življenje. Opozarjali so okrajna glavarja, naj poročajo dalje, kako je s položajem in povedo, da delavski voditelji, vodstva občin in obratni zaupniki odklanjajo vsako odgovornost za dogodke, ki utegnejo priti, ne kot posledica kakšnega političnega ščunjanja, marveč posledica borbe za življenje.

Konferenca je sestavila poročilo ter ga poslala vladi. Tajnik Delavske zbornice, Filip Uratnik, je v svojem govoru tudi izjavil domnevo, da vladna praksa hoče ščititi podjetja, ki so blizu odločilnih ljudi. Vsekakor bo verjetno, da ima na gospodarstvo naših železnic in drž. rudnikov vpliv skupina inozemskih denarnikov, ki so posojali državi visoko zneske ter imajo že toliko podjetij v svojih rokah, nad drugimi pa večinsko kontrolo. S tem bi bila vsa politika pojasnjena in pojasnjeno bi bilo tudi, koliko smo sploh samostojni in v koliko smo sploh kolonija!

Zrtve vsega tega pa so zmerom le najbednejši. Trboveljska premogokopna družba izkazuje vsa zadnja leta kljub vsemu velike dobičke, in kadarkoli ji padeč dobav za državne železnice, prevzame za spoznanje dobiček, prevzame tako na rudarje, ki navadno s svojimi obupnimi borbami — gladovne stavke lani poleti pod zemljo! — pribore družbi spet normalen dobiček, sebi pa le malo ali nič.

Ker bi z redukcijami in zapiranjem obratov bilo prizadeto vse slov. gospodarstvo, je glede tega sklicala konferenco tudi Zbornica za trgovino in obrt v Ljubljani.

"Slovenčev" metode

Pred nekaj dnevi je pisal klerikalni dnevnik "Slovenec" s strahom o tem, da se v Mačkovo stranko vrnila marksisti, predvsem komunisti, ki izživajo nered. Voditelji radičevskega gibanja da gledajo s strahom to boljševiziranje svojih pristavev, in zaradi tega se je dr. Maček oddal s samimi zvestimi prijatelji, na katere se lahko zanese. Posebno na deželi so se radičevske mase tako boljševizirale v sredstvih, ki se jih poslužujejo v borbi, da se dr. Maček boji za bodočnost svoje stranke. In to notico zaključuje "Slovenec" z mislijo, da bo treba posvetiti tem radikalnim elementom malo več pozornosti.

Odkod je vzel "Slovenec" svoje informacije, ni znano. Verjetno je, da je hotel s tem radičevsko gibanje očrtniti za boljševizmo, da bi s tem opravičil morebitne ukrepe, ki jih bodo oblasti v bližnji bodočnosti izdale radi dogodkov po Hrvaškem.

Hrvaški listi so seveda zabeležili to "Slovenčev" pisanje ter protestirajo proti takim izmišljenim trditvam, ki imajo gotovo svoj kamen, posebno če vpoštevamo, da je "Slovenec" glasilo sedanjega notranjega ministra. Tudi je verjetno, da hoče z lansiranjem takih novic vplivati na izprijembo političnih zakonov, ki se pripravljajo.

Pod prejšnjim režimom so radičevcem očitali, da so plačani atentatorji, ki delajo v prid Mačdarske in Italije, zdaj pa hočejo hrvaško gibanje proglasiti za boljševizmo, samo da bi opravičili morebitne ukrepe proti njemu.

Kdor trezno gleda, pa ve, da je Maček vodja hrvaškega malo-

meščanstva, ki pa v svoji agitaciji spretno izrablja bedni položaj hrvaškega kmeta in delavca. Le svojim precej odločnim parolam se ima zahvaliti, da ima med hrvaškimi kmeti toliko moči. Gotovo pa je vnaprej, da Maček s svojim programom ne bo rešil kmetov iz bede, čeprav bi politično dosegel še tako lepe uspehe in še tako visoko odločilno mesto.

Pobegli kaznjenci in aretiranci
Pred kratkim je ušel iz ljubljanskih zaporov znani vlomilec Jože Bradeška, zdaj pa sta pobegnili spet dva: eden iz zaporov, drugi iz policijskega avtomobila.

Prvi je bil Rudolf Torkar, 26 let stari bivši komij in nazadnje detektiv ljubljanske policije. Potem je bil iz državne službe odpuščen in je začel s sleparijami. Prodajal je navaden prašek (so da bikarbono) za kokain. Aretirali so ga in obsodili na 2 leti in pol robije, ker se je dokazalo, da je osleparil nekaj ljudi za nad 60.000 Din. Kazen je odseval v ljubljanski jetnišnici ter bil zaposlen pri izdelovanju metel. Pri delu je pobegnil in brez posebnega truda: s jetniškega dvorišča je po hodniku stopil v sodniško palačo in skozi glavni vhod odšel na ulico. Doseglj ga še niso prišli.

Kmalu za njim je pobegnil v svobodo tudi vlomilec Krklec Avgust, doma ob Sotli. Ponoči ga je srečal stražnik v Rožni dolini, nosil je težak nahrbtnik in v roki policijsko sabljo. Ta ga je izdal. Stražniku se je zadelo sumljivo, odkod temu nočnemu potepinu sablja in poln nahrbtnik, ustavil ga je in fant je takoj priznal: vlomil sem tu in tu. Bil je stanovanje nekega stražnika. Vlomil je v shrambo, odnesel iz nje mnogo jedi in nazadnje vzel celo sabljo, ki je stala v kotu. Zaprl so ga. Ko pa so ga s policije peljali v policijskem avtu v sodišče, jim je med potjo izginil. Sredi poti so namreč iz avta "odložili" nekaj aretirancev tudi na magistratu za odgon, in med te se je pomešal Krklec in v dežju izginil. Ob bellem dnevu!

Pobegli Bradeško pa skupaj z Anžurjem vlamila v litijaki okolici. Anžur je bil pred kratkim izpuščen po prestali kazni iz zaporov. Je to brat Antona Anžurja, ki je lani pobegnil in so ga orožniki potem zasedli blizu doma pri Zalogu in se je nasadil na bajonet in umrl. Tako je bilo zdaj vlomljenju v hišo posestnika Janeza Levčnika in odnesla sta mnogo jedil in 950 Din denarja. Sumijo, da ima vlom na vesti Jože Anžur in da mu je najbrže pomagal pobegli Bradeško.

Tiskarski štrajk še ni končan.
Do sporazuma med tiskarnami in tiskarskimi delavci še ni prišlo, dasi so pripravljene vse tiskarne skleniti kompromis z njimi, le Narodna tiskarna, kjer se tiska "Jutro" in je last iste gospode, ki ima "Jutro", ne mara skleniti nikakega kompromisa, s kakršnim bi bil štrajk lahko zaključen. Narodna tiskarna je namreč takoj po začetku sporaz. nastavila nove tiskarske delavce. Z inserati in potniki je privabila v svoje podjetje stavkokaze, neorganizirane stavke in brezposelne ter z vsakim posebej sklenila kontrakt. Tako si je kmalu zagotovila, da "Jutro" in "Narod" nemoteno izhajata, vendar pa "Jutro" izhaja za zdaj še na šestih straneh, to pa zaradi dogovora z drugimi tiskarnami, kjer se tiskajo dnevnik. Jugoslovanska tiskarna in tiskarna Merkur rabita za delo pri dnevnih lektorjih, ki ne štrajkajo, vendar pa faktorji ne zmorejo dela za popolno številko. Ta-

ko izhajajo vsi ljubljanski dnevniki v manjšem obsegu, tiskajo jih faktorji, le Narodna tiskarna je najela stavkokaze. Druge tiskarne bi rade pristale na kompromis in bi rade začele spet s polnim delom, toda Narodna tiskarna neče nič slišati o tem, da bi vzela štrajkujoče nazaj na delo. Organizacija tiskarskih delavcev pa brez tega ne pristane na kompromis. Ker so tudi tiskarne zvezane po tarifni pogodbi, je zdaj izjavila Narodna tiskarna, da ne mara biti več v tarifi in naj se torej tiskarne ne glede nanjo pogajajo same s svojimi delavci. Toda organizacija tiskarskih delavcev se sploh ne nara pogajati z drugimi tiskarnami, dokler ni rešen problem Narodne tiskarne. Tako je zdaj položaj tak: vse tiskarne bi rade sklenile pogodbo z delavci in oddaljšale dosedanje pogodbo. Narodna tiskarna sama pa o tem neče nič slišati in hoče pretrgati zvezo z ostalimi tiskarnami, na drugi strani pa stoji tiskarski delavci, ki hočejo vztrajati dalje v štrajku, dokler ne izjavi tudi Narodna tiskarna, da sprejme štrajkujoče nazaj v delo. Kako se bo stvar končala in kdaj, je težko reči.

Zavarovalni agent — pošilalec?
V Dobričah na Dolenjskem so se stalno ponavljali požari. Gorelo je pri posestniku Jožetu Šentici in mu je napravil požar za 20.000 Din škode. Potem je gorelo na podstrešju hleva posestnika Janeza Slaka in je bilo škode za 35.000 Din. Tri dni nato je gorelo na podstrešju gospodarskega poslopja Jožeta Pekolja. Škode nad 44.000 Din. Še isti dan je gorelo na podstrešju hiše kovača Štirna. Orožniki so uvedli strogo preiskavo. Sumljivo je bilo, da so vsi požari nastali na podstrešjih gospodarskih poslopij in zmerom na enak način. Ugotovljeno je bilo, da je vse te požare zasnela ista roka. Osumili so zavarovalnega agenta posestnika Franceta Glavana, ki je na vsi moči nagovarjal posestnike, naj se zavarujejo pri njem ter jim celo grozil, če se niso hoteli. Nekaterim posestnikom je napovedoval, da bo pri njih gorelo in sicer tu in tu ter pokazal mesta, kjer je res čez nekaj dni izbruhnil požar. Vse okolnosti kažejo, da so orožniki res prišli pravega požigalca.

Zdaj preiskujejo, ali je morda imel kaj zaveznikov. Pri podtikanju ognja se je posluževal neke avtomatske naprave, ki se je čez nekaj časa vžgala ter zanesla poslopje. Če se ugotovi aretirane krivda, bo seveda strogo kaznovan.

Strelna v hlevu.
Pred nekaj dnevi je nad vso Gorenjsko razsajala nevihta. V Čenčljici pri Podnartu je sredi neurja udarila strelna v hlev posestnice Potočnikove (pri Alešu) ter ubila vola in konja. Posestnica ima okrog 6000 Din škode.

Samomor.
Pri Sv. Miklavžu v mariborski okolici se je ustrelil zasebnik Janez Butolen.

Smrtna nesreča.
Iz Trbiča poročajo o strašni nesreči, ki se je pripetila delavcu Jožetu Klopčavarju. Z drugimi vred je spravljaj les iz gozda nad Hudčevim mostom. Ko se je neko deblo v drči zataknilo, je šel Klopčavar pogledat in sprožit les. Ostali so nekaj časa počakali, potem pa začeli spet prožiti deblo. Eno od debel je zadelo Klopčavarja in mu razbilo glavo, da je tisti hip oblezel mrtev.

Ali ste že naročili l'houveto?
Mladinski list svojemu prijatelju ali sorodniku v domovino. To je edini dar trajne vrednosti ki ga za mal denar lahko pošljete svojem v domovino.

Prizor iz velikih poplav v vzhodnem delu države Ohio, ki so naredile ogromno škodo.

"In gobavci bodo ozdravljeni..."

Prvič, odkar svet stoji, se je zdravilski ved posrečilo ukrotiti najstrašnejšo bolezen, kar jih pozna človeški rod: lepra je premagana!

Pariz, julija.

Najstrašnejša bolezen, kar jih je kdaj vladala na svetu po zezdanju babilonskega stolpa — tako vsaj beremo v starih tekstih — je gobavost. Hujša od kuge in kolere, groznejša od raka, strahotnejša od sladkorne bolezni, tuberkuloze in sifilide. Zakaj, čeprav na Francoskem te šibe bože tako rekoč ne poznamo več (vsega skup je pri nas kakih dvajset gobavcev v nekem zdravilišču pri Parizu, popolnoma odrezanem od ostalega sveta), je je polna vsa Afrika, je doma v Aziji in v Oceaniji. Ne bom vam je na dolgo in široko popisoval: noge brez prstov, roke brez členkov, glave brez las, obrazi brez nosu in oči — takšna je slika ljudi, ki žive obsojeni na počasno umiranje v "leprozerijah." Ta bolezen je najstrašnejša, kar si morejo predstavljati dežele črncev in rumenokožcev. Zakaj od kar živi človeški rod, se človeku še ni posrečilo gobavca ozdraviti. V starem in srednjem veku so se zadovoljili s tem, da so nesrečneže izrgali iz sveta živih in jih zaprli daleč od ljudi, da so kos za kosom odmirali med nezrekljivim duševnim in telesnim trpljenjem. Skrili so jih živim izpred oči; saj so bili nesrečneži mrtvi za ostali svet. Od kar so moderna prevozna sredstva skrhala razdalje na naši premični, od kar hodijo romarji v Jeruzalem in Mekko, od kar se pustolovci pade v lovu za zlatom, zmerom in povsod trčimo na gobavce. In belokožni zdravniki so vsa ta stoletja in stoletja iskali potov in sredstev, tvegače svoje lastno zdravje, da bi prišli do obisti tej strašni šibi božji — "srebrni bolezni," kakor ji pravijo na Daljnem vzhodu zaradi neštetihi bleščočih izpuščajev, ki je telo teh nesrečnežev kar posuto z njimi.

Na Zanzibarju, v osišču starega sveta, v Abesiniji, na Kitajskem in v Indiji so se že vsega lotili, kar more priti človeku na um; do danes niso našli ničesar. Imel sem priliko in videl v vaseh in na otokih, kjer čakajo gobavci, odrezani od sveta, počasne smrti, s koliko vnuo, samozatajevanjem in poztvovalnostjo se bore zdravniki in strežniki, da bi ubogim zaznamovancem vsaj olajšali njihovo gorje. Videl sem na "Otoku gobavih" pri delu posebno britansko policijo za gobavce; njena naloga je izslediti zlo, ko ga še nihče ne vidi, ko poznejši bolniki še sami ne vedo, da so že okuženi, in zanašajo smrtonosne kili med svojimi bližnje. Videl sem to bolezen v deželah Daljnega vzhoda.

Preden so prišli belci v te kraje, so morali bolniki prebivati v posebnih, nalašč zanje pripravljenih "gobavskih vaseh," brez nege in zdravniške oskrbe, zaprti za obzidjem, kamor so jim prinašali hrane: te-

ga zidovja ni nikoli smela prestopiti njihova noga. Živeli so tam, se lenili in umirali, prepuščeni samemu sebi in svojemu obupu. Takšna je bila vas Kom'O blizu Sontaya v Tonkinu (danes je ni več); ob prihodu Francozov v te kraje so nesrečneže spravili na otoke, v Alonskem zalivu, z njimi so se pa prostovoljno odrezali od sveta človekoljubni zdravniki in usmiljenke — sami zdravi, neokuženi ljudje, ki so iz gole ljubezni do bližnjega in do znanosti delili z nesrečnimi gobavci njihovo življenje in jim lajšali gorje.

Med tem so v posebnih bolnišnicah, v tako imenovanih "leprozerijah," zdravniki neutrujljivo iskali rešilnega sredstva, ki ga ni hotelo biti o nikoder. Bili so to najboljši in najbolj nadarjeni učenci našega nesmrtnega Pasteura, ki so se razkropili širom sveta. Tu je bil Yersyn, mož, ki je ugnal kugo; tam spet Montel v Saigonu. V Afriki je odšel dr. Feron. Tam zdravi zdaj Abesince zoper voljo njihovega cesarja. Ta mož je v družbi menihov in usmiljenk posvetil svoje življenje in vse svoje zasebno imetje gobavcem v Harrarju. Več kakor on zanje dela pač nihče ne bi mogel storiti, zakaj abesinski cesar odklanja sleherni podporo evropskih držav, iz strahu, da ne bi te države terjale v zameno za svoj denar kakane protiusluže in tako dobile pri "kralju vseh kraljev" prevelikega političnega vpliva. Tako oskrbujejo hararske leprozerije komaj kakih osem sto gobavcev — kapljica v morju, če pomislimo, da je v tej deželi najmanj 80.000 leproznih ljudi.

Na srečo imamo v Cochinchini malo boljše razmere. Tam smo napravili sanatorije, izolirane bolnišnice in ograjena tabo-rišča, kakor n. pr. v Choquamu; tam imamo Culao-Mong, otok, s katerega se žal doslej še nihče ni vrnil. Na njem živi 300 gobavcev, v vsej koloniji jih je pa 25.000. In tam imamo naposled Montelovo polikliniko v Saigonu — tisto znamenito polikliniko, ki bo poslej vsem tem nesrečnim svetila kakor najlepša zvezda z Jutrovega: na tej polikliniki so po trdih dvajsetletnih bojih naposled ukrotili strašno Hansnov gobavostni bacil. Ukrotili s snovjo, ki so jo bolniki v prekipeljavem navdušenju krstili za "sinjega čudodeca." Metilenovo modrilo je tisto čudodelno zdravilo, ki bo vendar že stianilo za vrat to strašno bolezen.

Veliki dobrotnik človeštva, ki je dognal to zdravilo, se skoraj še sam ne upa prav verovati vanj. Počakajmo, pravi previdni mož; za zdaj še ne moremo reči, da bo lepra izginila s sveta, tudi ne, da smo jo že popolnoma ugnali. Preden bomo smeli s takšno zanesljivostjo govoriti, moramo še počakati, dve leti, tri nemara potem šele bomo natančno vedeli, kje smo. Toda že to, kar je do danes dognano, je čudovito. Prej je gobavec trpel; zdaj ne trpi več. Prej je bil pogled na gobavca strašen, tako zastran njegovega obraza, kakor zdaj: danes je njegova zunanjost taka, kakor pri zdravem

človeku. Prej je gobavec z odprto lepro bolezen prenašal; danes je bolezen zaprta in ni več nalezljiva. In tako lahko gobavec opravi svoje vsakdanje delo kakor vsakdo drugi, živi med enakimi, in potrpežljivo čaka popolnega okrevanja, brez nevarnosti zase in za svojega bližnjega.

Zakaj nekaj tednov je tega, kar so klinično dognali, da so gobe ozdravljive, in so jih tudi res ozdravili; med ozdravljenimi je več takih, ki je bilo prej ob pogledu nanje celo zdravniške groza. "Sinji čudodelec" je vzravnal skrivljene ude, vrnil razdrtim obrazom prejšnjo človeško podobo, splahlil napihnjene otekline, popravil zveržene členke — skratka, tudi iz najhujših pohablencev je ustvari spet ljudi, vredne tega imena. "Rekonvalescentom" strežejo zdaj z vso skrbnostjo zdravniki sami, ki so jih rešili; če se pokaže, da se po preteku tolikšnega in tolikšnega časa bolezen ne bo povrnila, pojde tudi lepra v muzej strašnih šib božjih, kamor je človeški genij že spravl steklin, davico in kugo in kamor bodo naši sinovi zaprli še sifilid, raka in tuberkulozo — v blagor trpečega človeštva in slavo njegovega duha.

A. Pouvourville.

Roda Roda pripoveduje o potovanju po oceanu

Parnik "East Asia" je na potu med Cherbourgom in Lizbono. Z ladjo se vozi tudi Bernard Shaw.

Po naključju se je pomešal med družbo neki Kanadčan, ki ni imel nobenega, pa že prav nobenega opravka z literaturo. Bernard Shaw si ga pri priložnosti zlobno in strupeno privoščil.

Presenečen in vzradočen hkratu ga potrepel dobrodušni Kanadčan po ramenu, češ:

"Niste neumni, gospod — res, niste neumni!"

Senator Huey Long iz Louisiane.

Diktator Mussolini pregleduje četo mladinske fašistične organizacije pred njenim taboriščem v bližini Rima.

Zaroka na grobu

POVEST
Spisal Mihevc Naco

"Zakaj ste ga povabili?"
Ada je trenutke pomolčala, nato pa še bolj trdo povzela:
"Ker želim, da je tu."
"Seveda želite; to vem. A zakaj to želite?"
"Priateljstva sva."
"No, prav," je zamrmral Montelli in dal uradniku znak, naj odvede Pavleta. Ada se je ozrla nanj in se mu nasmehnila, a se takoj zopet okrenila proti Montelliju, ki je že pripravil novo vprašanje:
"Zakaj ste mu dajali denar?"
"To je laž; nikoli nobenega!"
"Toda Urnik je priznal, da ste mu dajali denar. Ste vedeli, zakaj ga potrebuje?"
"Če bi Urnik res priznal, bi me to vprašali ob njegovi prisotnosti. In sploh: Čemu naj bi mu dajala denar? Tega ne razumem."
"Že razumete! Torej ne priznate. — On trdi, da ga ljubite. Je to res?"
"Res je."

"Kdaj vam je napravil prvo ljubavno ponudbo? Je bilo to pred tistim razgovorom na Kredarici ali po njem?"
"Nikoli mi ni delal ljubavne ponudbe."
"A, tako, — že razumem. Pa mi povejte to, kaj je govoril takrat na Kredarici."
"Ne vem, kaj mislite s tem."
"No, ali ni govoril takrat tudi o politiki?"
"Mogoče, toda če sponjam se, da bi."
"Že spet tajite, on pa je vse priznal!"

"Nič ni priznal! Krivih obdolžitev gotovo ni priznal. Privedite ga sem in tu naj še enkrat prizna; potem priznam tudi jaz."

Dr. Montelli je pri tem skremžlil obraz in po kratkem preudarku nadaljeval:

"Ni potrebno. Torej vi pravite, da o politiki nista nikoli govorila. Pa vam je mogoče kljub temu znano, kakšnih nazorov je in s čim se je bavil. Če sta taka prijatelja, morate to vedeti."

"Mislim, da ...," je začela Ada, a se takoj nato sama prekinila ter izjavila: "... Ne, tudi to mi ni znano, ker o tem nisva nikoli govorila."

"Nič vam ni znano, ... no, prav. Vi torej pravite, da ste ga sami povabili v Padovo. Ali sta že prej kdaj govorila o tem, da bi on prišel sem?"

"Ne, tudi o tem nikoli."

"Ne verjamem vam tega. Prej ste dejali, da o politiki nista nikoli govorila, a gospod Turato, ki je bil takrat z vami na Kredarici, pravi drugače; da je Urnik tedaj govoril proti fašizmu in Italiji ter da je njega celo žalil radi njegovega pripadništva k fašizmu. Čemu torej tajite?"

"To ni res! Takrat je govoril le proti vojni na splošno. Tudi tega bi ne govoril, če bi mu oče ne padel v vojni. Ni res, da bi koga žalil, temveč je bilo samo večkrat pripomnil, da bi bilo bolje, če bi se ne razgovarjali o politiki. Taka je resnica."

"Hm, vi pa res vse drugače poveste. Ali tudi sicer nista nikoli govorila o politiki?"

"Rekla sem vam že, da mogoče, a spominjam se ne. Govorila sva o različnih stvareh."

"Torej tako. Povejte mi po pravici, gospodična Venturini, ste ga li res iz povsem lastnega nagiba povabili v Padovo?"

"Povsem; on pa je celo ugibal, bi se li odzval mojemu povabilu ali ne, kakor nam je pozneje pripovedoval."

"In kaj mislite sedaj?"

"Ne vem; mislim, da se bova poročila."

"No, to je lepo," je pol-ironično pol resno

pripomnil dr. Montelli, ki na to izjavo očividno ni vedel kaj drugega odgovoriti.

"Mislim, da je dovolj, če ste po pravici govorili," je zopet povzel in vstal izza mize. Uradnica je Adi ponudila več popisanih pol, da jih podpiše. Ko je bilo to gotovo, se ji je Montelli zahvalil in jo odlošil.

Predno je Ada zapustila sobo, je hotela še nekaj vprašati, a se je premislila, češ, mi bo že Anita povedala. Razumela je, da se je dr. Montelli namenoma držal tako strogo, predvsem radi prisotnega uradnika in tipkarice, in da bi ga z vsakim izpraševanjem o nadaljnji Pavletovi usodi spravila le v zagato.

Še isti dan, pozno zvečer, jo je že obiskala Anita. Zopet je prihitela naravnost s sestanka z dr. Montellijem.

"Jutri bo pri tebi," je kričala, še predno je bila pri Adi v sobi.

"Kdo? ... On?"

"On, da!"

"Ah, Anita, kako ...," se je Ada jokala in smejala obenem ter objela Anito, ne da bi končala svojih besed. Sebe ko se je njena radost nekoliko unela in ko je zadušila solze, je obsuša prijateljico z neštevilnimi in nestrpnimi vprašanji.

"Pojdaj, da ti vse po vrsti povem," se je branila Anita. "Montelli je takoj po zaslusanju o vsem poročal papanu in predlagal izpustitev. Papa je pregledal spise in pristal. Izpuste ga jutri zjutraj; niti izgnani ga ne bodo. Lahko ga čakaš pred prefekturo, a bolje je, če ga počakaš pri tebi. On še ne more vedeti, da si se vrnila k staršem, in bo radi tega gotovo šel najprej tja."

"Prav; pri tebi ga počakam. Tudi papanu povem to še danes in najbrž bomo jutri vsi tam. Prideš tudi ti?"

"Ne, ker mislim, da je bolje, če ste sami; tako boste laže govorili o svojih domačih stvareh."

"Imaš tudi prav; pa naju popoldne obišči."

"Bom. Zdaj pa na svidenje; pozno je že."

Ada se je poslovila od prijateljice, potem pa takoj odhitela k očetu, da mu pove veselo novico.

Naslednje jutro so bili vsi zbrani v velikem salonu gospe Salvadorijeve in nestrpno pričakovali Pavleta. Venturinijeva se je spustila v pogovor s svojo sestro, Ada in njen oče pa sta sedela bolj sama zase in se takisto pomenovala. Da bi očeta še bolj pridobila, je Ada izbrala prav ta trenutek, da mu pove, kaj je zasledila v računskih knjigah, ki jih je pregledavala. Pripovedovala mu je, da sta bila tvrdki Emilio Monteroso v Milanu pred kratkim poslana dva vagona hrastovih desk in da je iz dopisa te tvrdke razvidno, da je nakazala šestnajst tisoč lir, da pa ta vsota ni nikjer zabeležena. Tudi ni nobenega sledu za ena in dvajset tisoč lirami, ki jih je nakazal Antonio Kail v Bolonji, in je torej povsem jasno, da je ves ta denar Scalpi napravil v svoj žep. Venturini je strmel, zmajeval z glavo in molčal. Sram ga je bilo pred hčerjo, da je kot star in izkušen trgovec toliko zaupal takemu človeku. Ada pa je kar sijala od radosti in zmago-slavja.

"Ko se vrne, ga pobaraj za ta denar. Če se bo kaj motal, bo treba pomeverbo prijaviti, saj je znesek precejšen," je vneto prigovarjala, dočim je Venturini trdovratno molčal in zamišljeno zrl predse.

(Dolje prihodnjak)

Čal je celo zastave. Nasprotno je pa zelo omejitel število prostih izvodov.

Koliko prostih izvodov je dobil gospod Schulze? Dobro, več jih ne dobi. A gospod Plutarh?

Sklenjen je bil mir. Siegfried Brandstedter se je razveselil. Končno je zopet lahko poslal na morje svoje ladje, toda tridesetne brodograja je rekvirirala vlada, da bi jih izročila zaveznikom. To je bilo žalostno, toda pomagati se ni dalo.

Eno izmed gesel Siegfrieda Brandstedterja je bilo, da je treba izkoristiti vse, tudi nesrečo. Ker pomorski promet, nima pravice do obstoja brez ladij, a vse nemške ladjedelnice so bile preobložene z naročili, je Siegfried Brandstedter takoj spoznal, kaj mora storiti. Sklenil je zgraditi lastno ladjedelnico in naročil je svojemu upravitelju, naj kupi najlepše zemljišče na bregu Vise.

Tovarna usnjenih izdelkov je začela zopet obratovati. Tovarna likerjev je znova polnila z zlato vodo in pomarančami štirioglate steklenice. Založništvo je izdajalo zbrane spise Plutarha, Lessinga in Schopenhauerja. Ker pa to ni moglo izpolniti vsega dneva delovnega človeka, je kupil Siegfried Brandstedter več gozdov in žago, da bi dobavljala les v bodočo ladjedelnico.

Toda notranji glas mu je še petal, da v njegovih podjetjih še nekaj manjka. Razmišljal je in

kmalu je spoznal, da mu manjka še papirnica. Imeti svoj gozd, pridobivati iz njega les in izdelovati papir, tiskati knjige v lastnem založništvu, vezati jih v svoje usnje, okrepčevati pisatelje z likerjem iz lastne tovarne in razpošiljati njihove proizvode po vsem svetu z lastnimi ladjami, to se je zdelo Siegfriedu Brandstedterju nekaj krasnega in velikega, nekakšen kozmos.

Med tem so pa marko, ki jih je služil, vsak dan izgrubljale na vrednosti. Deželo je pretresal mrzlični nemir in bodočnost so zastirali črni oblaki. Toda Siegfried Brandstedter ni mislil na bodočnost ali vsaj ne bolj, nego je bilo treba. S politiko se ni nikoli pečal. Če ga je kdo vprašal, kakšne vere in kakšnega političnega prepričanja je, mu je odgovoril: Man muss arbeiten und abwarten! Treba je delati in čakati.

II.

V zadnjih mesecih je postalo ozačje v Gdanskú težje. Poljaki so vedno očitneje kazali, da smatrajo Gdansk za svoj. Siegfried Brandstedter je imel pri svojih kupcih smolo za smolo in zlasti ena tvrdka mu je neprestano zastavljala pot. To je bila tvrdka Vroblevski.

Ta tvrdka je imela mnogo ugovorov proti delovanju Siegfrieda Brandstedterja, posebno ji je pa bila trn v peti ladjedelnica, ki jo je nameraval zgraditi. Protestirala je, da bi bilo najlepše zemljišče na bregu Vise prodano zasebniku in da bi prišlo v nemške roke. Ponudila je več kakor tvrdka Brandstedter in grozila je s procesom. Za seboj je imela francoski kapital. Njena ponudba je bila previsoka, Siegfried Brandstedter ni mogel ponuditi več. Mar naj se sesuje njegov kozmos v prah?

Tako je bilo še predvčerajšnjim. Včeraj je prišel dobrohotno nasmejan odposlanec neprijateljske tvrdke v njegovo pisarno in pojasnil, da bi bila tvrdka pripravljena odločiti se vsem zahtevam glede zemljišča za ladjedelnico proti gotovemu znesku, neznanemu znesku samo pro forma — nekaj sto tisoč nemških mark. Če bi tvrdka takoj dobila ta denar, bi umaknila svojo ponudbo in se zavezala črno na belu, da bo to storila. Toda naglas je bil na besedi "takoj". Vroblevski bi moral imeti denar v rokah pred dvanajsto uro prihodnjega dne.

S tem predlogom je prišel nasmejan odposlanec tvrdke ob petih popoldne. Siegfried Brandstedter je obljubil odgovor do prihodnjega dne. Kaj je bil vzrok tega trdki-nega koraka? Nekaj sto tisoč mark je bilo mnogo za Siegfrieda Brandstedterja, ki si je služil vsakdanji kruh v markah. Toda za tvrdko z inozemskim kapitalom to ni bilo mnogo. A ladjedelnica postane sčasoma podjetje, ki bo donosalo milijone. In zakaj se je odposlanec tako zmeheno sladko smehljaj? To je bilo nekaj drugega. Naj delajo, kar hočejo. Ni mogel dovoliti rizika pol milijona ali celega milijona. Ne, tega si ni mogel dovoliti, pa naj je še tako vroče želel.

Nasprotno je pa šlo za temeljni kamen, za vogelni kamen v njegovem kozmu. Pomorski promet je bil alfa in omega.

Bodočnost še nikoli ni bila tako na vodi.

Toda ta nasmeh ...

III.

Ko so dobile tovarne likerjev, tovarna usnja in založništvo Siegfrieda Brandstedterja po obveznem delu energijo, ki je imela svoj sedež v njegovi okrogli glavi, je bilo navadno pol desetih zvečer. Ob tem času je odhajal v svojo vilo, stoječo ob poti iz Gdanska v Zoppot. Kadar se je vračal tja, so bili njegovi žepi polni papirjev. To pa niso bile trgovaške listine, temveč rokopi-si knjig.

Predno je zaspal, je čital v interesu založništva. Včasih je jemal s seboj stvari, nad katerimi so bili napravili lektorji založništva križ, še večkrat je pa jemal stvari, ki so jih označili z ničlo. In čeprav do svojega 30. leta ni čital drugih knjig, kakor bančne, je pokazal na presenetljiv način zdravo naziranje o tem, kakšno vrednost imajo knjige manj lahke vrste.

(Dolje prihodnjak)

Glavni vzrok

Dama: "In kaj se vam zdi, gospod profesor, glavni vzrok nesrečnih zakonov?"
Profesor: "Poroka."

Zaklenjeni predal

Napisal Franc Molnar

Predalnik, o katerem pišem, je stal v preprosti sobi, ki si jo je najela moja prijateljica Hela pri neki vdovi.

V spodnjem predalu je imela Hela perilo, ki je zmerom dišalo po vijolicah; v drugem predalu so bile pomešane cvetlice s svilnatimi robci, ovratniki in sličnimi drobnarijami; kaj je pa bilo v tretjem, nisem vedel, ker je bil zmerom zaklenjen.

V omari za obleko je zmerom tičal ključ in tudi pri posteljni omarici ni Hela zaklepala predala — zato me je pa oni zaklenjeni predal še prav posebno dražil. Sumil sem, tako grdo sem sumil — kar po pravici povem — da sem v Helini odsotnosti brskal po predalih in po njenih omari. Sicer sem dobro vedel, da to ni niti lepo, niti dostojno, toda tako zelo sem bil zaljubljen v lepo dekle, da me je noč in dan morila radovednost, kaj neki skriva v tretjem zaklenjenem predalu. Še bolj pa me je dražila ljubosumnost.

"Prav gotovo," sem premišljeval, "ima Hela v tem sumljivem predalu kakšno izdajalska pisma, ali pa morda celo zlatnico, ki ji jo kupuje kak neznan bogataš, pa jo seveda skrbno skriva pred menoj."

Hela me je rotila za vse na svetu, jokala se je in mi prise-gala, da je moj sum popolnoma neupravičen: niti ljubavnih pisem, niti dragocenosti nima v zaprtem predalu.

Očitno sem si, da sem dekle tako grdo obsojal. Kako sem le mogel misliti, da bi skrivala ljubavna pisma, ko je pa vendar samo mene ljubila; dragocenosti pa revica tudi ni mogla imeti, saj se je komaj preživljala s svojo malo plačo.

To je vse res, toda zakaj neki je tisti predal zmerom zaklenjen, zakaj ni odprt kakor vsi drugi? Ali: zakaj niso vsi predali zaklenjeni, če je eden? Morda pa polaga Hela v tisti predal svoje prihranke, svoja spravevala in listine?

Za vsako ceno sem hotel to izvedeti, zato sem jo lepega dne vprašal, kdaj se je rodila.

"Leta 1915," mi je odgovorila.

"Ljubica, pokaži mi krstni list, da se ne bi morda mlajšo delala, kakor si!" sem se pošalil.

Šla je k predalniku in odprla prvi predal, brskala nekaj časa, potem mi je pa porinila pod nos krstni list.

"Ali imaš mar svoje listine kar v nezaklenjenem predalu? Se nič ne bojiš, da bi ti jih kdo odnesel?"

Tako torej! Svojih listin nima v zaklenjenem predalu. Mogoče pa denar?

"Svoje prihranke pač zaklepaš, kaj ne?" sem poizvedoval.

"Ojej, saj ni vredno! Ves denar dam gospodinji, pa mi ga ona hrani; tako vsaj po nepotrebnem ne zapravljam."

Kri mi je zalila obraz. Zdaj nisem mogel več dvomiti, da ima Hela v zaklenjenem predalu stvari, ki bi jo utegnile izdati. Pred menoj jih skrbno skriva, torej je njena ljubezen, njena odkritosrčnost in vdanost samo hinavščina?

Tistega večera nisem mogel zaspati: premetaval sem se z leve na desno in spet nazaj. Takrat sem sklenil, da moram dobiti ključ od tistega predala, pa naj me stane kar hoče. Hela seveda ne sme nič izvedeti o tem, zakaj izpraznila bi ga lahko.

Takoj prihodnji dan sem do-gnal, kje hrani ključ. Iz svoje torbice je namreč vzela glavnik, da bi se počesala, takrat sem pa hitro poškilil v torbico in videl, da ima razen drugih malenkosti še dva ključa. Prvega sem poznal: bil je od stanovanja; drugi je pa bil majhen in prav takšen kakor ostali ključji v predalniku. To spoznanje me je zelo razžalostilo, zakaj prepričalo me je, da Hela z namenom zaklepa predal in da se ji celo važno zdi nositi ključ zmerom s seboj.

Cele tedne sem iskal priložnost, da bi ji ključ izemnil, toda vsa moja priprava in zvi-jačnost nista bili kos tej nalogi. Hela je tako skrbno varovala svojo lastnino, da sem moral iz-

prevideti, da je ves moj trud zaman. Edino s silo bi še morda kaj opravil. Lepega dne sem Hela kar naravnost vprašal:

"Kaj za vraga imaš v tretjem predalu?"

"Nič!" je nebržno odgovorila. "Stare rokavice, obledele trake in pentlje ..."

"To ne bo res," sem razdraženo vzkliknil. "Ne dam se več vleči za nos. Odpri predal!"

Hela mi je prepričevalno odgovorila:

"Izgubila sem ključ."

"Dobro; pa pošli po ključavničarja!"

"To pa danes ne gre, saj je vendar nedelja, norček!"

Grenko sem se nasmejal in rekel:

"Bogve, kakšen izgovor bi bila našla, če bi bil to včeraj zahteval?"

Ni mi odgovorila, nego je samo skomignila z rameni. Ves divji sem skočil k predalniku in ga prišel z vso silo obdelovati. Zaklenjeni predalnik se ni udal. Hela mi ni branila — prav gotovo je vedela, kako čvrsto je narejen predalnik. Kakorkoli že: Hela je zmaga! Očitno sem ji ona se je pa razjokala in razšla sva se.

Čez nekaj tednov sva se spet pobotala. Ko se je vsesela s svojimi rožnatimi ustnicami v moje, sem se obtoževal in jo ves skesan prosil odpustčenja. Tisti hip je nekdo potkal na vrata.

"Gospodična, perica je prišla," je zaklicala služkinja in Hela je odšla iz sobe.

Ko je šla v predsobju perilo, sem kljub svojemu trdnemu sklepu, da ne bom nikoli več mislil na zaklenjeni predal, vendarle škilil na predalnik. Nisem mogel verjeti svojim očem. V vseh treh predalih so tičali ključji! Oddehnil sem se. Kako grdo sem bil sumil ubogo dekle in jo mučil s svojo jalovo ljubosumnostjo!

Tedaj se je moj pogled prav slučajno ustavil na predalu umivalnika. V ključavnici ni bilo ključa. Poskusil sem predal izvleči — toda bil je zaklenjen!

Skesano sem pobesil glavo in se enkrat za vselej zaklel, da ne bom nikoli več skušal razvozlati ženskih skrivnosti. Zakaj kolikorkrat ženska v življenju odpre en predal — zaklene takoj drugega. Mi moški smo brez moči. Saj znajo ženske tako sijajno prekladati svoje skrivnosti iz enega predala v drugega, zraven se pa delajo nedolžne kakor ovčice! Baj z žensko je

torej nesmiseln, zakaj znajo bolje kakor mi! Gotovo je dobrotna narava pametno in pravi-dila, da smo srečni v močni sleposti ...

Matura

Večer pred zrelostni-tom je zrl Hugo prazno in pametni:

"Ne morem presoditi drobič mojega znanja i-dovolj veliki, da bom njimi zamašil zijčo vraz-miji. Gotovo je le to, da do-vini niti tega ne vem, bila revolucija leta 1848."

FRESH MILK PRODUCT CONVENIENT

Broad concrete highways, lines, steamship routes and to make travel faster and radio, telegraph, telephone, to make communication easier and manners of invent devices to make the life of man and his associations with his bors more convenient.

In food as well, we search products that will yield the taste and nutrition, convenience in serving. That is why pasteurized milk, which is ready for immediate use, lends itself so admirably to every way of serving, is an indispensable food for all households.

"From soup to nuts" has been originally used to denote for in almost every course a average dinner menu milk used. For instance, many served before dinner are cream or ice cream. Cream are always a favorite with practically every kind of food can be combined with make a delicious and tempting Most everyone prefers mash-ties made with milk, while they know their vegetables in those vegetables shall be in milk instead of in water. Milk of present day desserts of various kinds of cheese or the dainties made from milk or eggs. Ice cream, of course, a universal favorite with young alike.

Milk is a delicious drink served alone or when combined with chocolate, honey or fruit juices. It does not require but when warmed serves as a sedative for sleepless, overworked nerves. And while many prefer their coffee with Frenchmen think that coffee (a mixture of half coffee and scalded milk) is very delicious. Milk may be used fresh or has soured. There is no using it, for one does not peelings or bones or husks not be used. Milk comes to each day, rain or shine, summer, winter, at a definite time, in a fixed quantity, of a fixed quality, and without any other or bother on the part of the consumer.

Vživajte vse udobnosti potovanja preko oce-v vašo domovino potujoči gladkim slajm

JUŽNIM POTO

"Solne strani Atlantika"

Da dosežete vrhunec udobnosti in vžitka, posite JUŽNIM POT na vašem prihodnjem potovanju v vašo domovino. Mila, prijazna klima in ljantno solno čisto nebo, ter hitrost velikih Italijanske Proge, vam napravi preko ocean-mo-drega sredozemskega morja potovanje ne-zabljiv utis.

Preko Trsta — 7 dni v Jugoslavijo

CONTE GRANDE

14. SEPTEMBRA

NAJHITREJŠA DIREKTA POSLUŽ

ROMA dec. 7

Preko Genova — 15 ur v Jugoslavijo

REX

(Najhitrejši parnik južne proge)

Conte di SAVOIA

(Edini gyro-stabilizirani parnik v plovi)

sept. 10, okt. 5, nov. 2

ROMA—August 24

Vporablja kategorizirane pohodniške agencije ali na 323 No. Michigan Ave., Chicago, Ill.

ITALIAN LINE

TISKARNA S.N.P.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.

TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne.—Cene zmerno, unikato dele pre

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE

Telefon Rockwell 4904

CHICAGO, ILL.

Tam se dobe na željo tudi vse ustrezne pojasnila

SIBIRSKI BRZOVOLAK

(Nadaljevanje.)
XI. POGLAVJE
Trgovec iz Gdanska

Tvrdka Brandstedter je bila 144 let, ko se je Siegfried Brandstedter vkrcal brez priporočilnega plama na eno izmed tovarnih ladij tvrdke v gdanskem pristanišču, namenjen v London, Mill-wall Docks. Kaj je čakalo Siegfrieda Brandstedterja za vrati Millwall Docks, je bilo tvrdki neznano in veseo.

Tvrdka Brandstedter namreč ni izvažala na ta način svojih najdražjih aktiv. Siegfried Brandstedter, ki mu je bilo takrat 17 let, je bil debel in zavaljen, svojem očetu in tvrdki, ki sta bila istovetna, je delal po zadrževanju obih hude preglavice.

To je bilo leta 1904. Čez deset let se je vrnil Siegfried Brandstedter z obrazom, okroglim kakor polna luna, in v žepu je imel mnogo listin, ki so se strinjale v naziranj, da je odličen trgovec. Prišel je še pravočasno, da bi moglo biti očetovo prokletstvo sneto z njegove okrogle glave in da bi mogel prevzeti Brandstedterjevo trgovaško brodograje. Brandstedterjev izvoz žita in Brandstedterjev tovarno likerjev. Po tem je pa takoj izbruhnila svetovna vojna.

Svetovna vojna je povsem ustavila izvoz žita, pomorski promet skoraj povsem, večino steklenic likerja je pa zamašila. Siegfried Brandstedter je bil o-prošen vojaške službe zaradi srčne napake. Zato bi bila morala postati njegova častihlepnot, veritiži s konzervami. Namestu tega je pa ustanovil tovarno usnjenih izdelkov. Vodil jo je v procvit svoje domovine, to da ne brez dobička zase. V tretjem letu vojne je bila ustavljena, ker ni bilo več mogoče dobiti za denar sirovin.

To pa ni vzel Siegfried Brandstedterju poguma. Takoj se je začel ozirati po novem po-lju delovanja in takoj ga je našel. Postal je založnik.

Staro gdansko založništvo Gregor Meyer, ki je svoj čas izdajalo dela pesimističnega sina Gdanska, Schopenhauerja, je bilo zašlo v denarne stiske. Kupilo ga je in napolnil svoje okroglo glavo z imeni, ki so mu bila dosedaj tuja: Lessing,